

Autor: Dr. Armin Hanke

Na tomto místě, v roce 1931, tedy nedlouho před blížícím se přelomem epochy, lze teze Freyerových polemik k **národní revoluci** shrnout takto: jádrem jeho rozboru je Národ (Volk). Ten je „*stávajícím celkem*“ (werdendes Ganzes). Neboť Národ (Volk) není pro Freyera synonymem státního národa (Nation). Národ (Volk) je víc, pojímá jednotu celého etnika. V případě Německa to znamená i zahrnutí německví (Deutschtum) mimo státní hranice. Nacionalismus starého stylu mu nebyl hodný úsilí, neboť etnikum je víc než politicky založeným sloučením, je něčím jiným než sloučením lidí v instituci státu (Staatswesen). Státní národ (Nation) je vynálezem průmyslové společnosti, aby se bez ohledu na rasu nebo etnicitu vytvořily přehledné trhy. Avšak Národ (Volk) je skutečnost, jejíž existence neodvisí od politických tahanic a trhání hranic. A podle Freyera jen v Německu mohl pojem etnika opravdu rozvíjet svou metafyziku. Zmatky německých dějin, zatěžkávací zkoušky a konflikty probudily víru, že etnicita (Volkstum) je hlubokým základem, na němž spočívá naše bytí a budoucnost. Etnicita, kterou má Freyer na mysli, **je faktum krve a zároveň faktum ducha**. **[1]** Proto si také etnicitu nelze prostě zvolit nebo chtít k nějaké patřit – tak jako člověk může patřit ke státnímu národu (Nation) nebo ke státu – etnicita jsme my sami. V **Das Volk als werdende Ganzheit** (Národ jako povstávající celistvost) z roku 1934 Freyer píše: „...je to pramen, z něhož pocházíme, který je živoucí v nás. Je to totální spojitost, která prostupuje všechny vrstvy naší existence – od tělesné podoby přes duševní strukturu až k duchovní specifičnosti (Bestimmtheit) naší osoby.“ Jakákoli otázka po schopnosti cizinců integrovat se do Národa (Volk) je tudíž zbytečná. Avšak ve velkokapitalistickém hospodářském a společenském systému jsou Národy (Völker) už jen rámcovými útvary, uvnitř kterých vznikly třídní společnosti.

Freyer svým učením odpovídá právě na otázku, kterou si dnes tak mnozí kladou: Jaké síly a hnutí mohou Národ (Volk) opět zotavit z rozdrobeného a rozvráceného stavu společnosti industriálního věku? Jeho odpověď zní následovně: **Z třídní společnosti se musí opět stát Národní pospolitost** (Volksgemeinschaft). Avšak tato změna není proveditelná pouhým přestrukturováním společnosti. Opravdové síly, které tvoří Národní pospolitost, nejsou pro vědeckou analýzu hmatatelné. Zde působí úplně jiné síly. Nejsilnější z nich je podle Freyera v ů d c o v s t v í : „Národ je především integrován tím, že je tu vůdce, k jehož osobě se

všichni příslušníci národa vztahují tajemnou spojnicí, jehož vůle na všechny vyzařuje, jehož obraz formuje celou mládež. (...) Jen prostřednictvím bytí vůdce je tato široká, nemá, mnohočlenná bytost sloučena do volní celistvosti."

Další silou utvářející národ (volksbildende) je podle Freyera *p o v ě d o m í o s p o l e č n é m c í l i*. Národní pospolitost si musí být vědoma, že cíle existují, cíle, pro něž se vyplatí žít a obětovat se. V ***Der politische Begriff des Volkes*** (Politický pojem národa) z roku 1933 čteme: „Každý dějinný národ má (...) naplnit své určení.“ A pouze svým dějinným určením se stává Národem (Volk). A „evropským posláním německého národa“ je pro Freyera úloha být „*středem Západu*“ (Abendland). [2]

Ještě třetí složka je nezbytná, aby se z částí společnosti roztrhané v třídních protikladech utvořil Národ (Volk): přes období průmyslové společnosti se musí zachovat *n á r o d n í (volkhafte) v r s t v a*. Průmyslová společnost se sice zažrala do těla evropských národů (Völker) hluboce, avšak kořene etnicity ještě nedosáhla. Primordiální míru etnicity nemohla změnit. Ani tím, že člověka zproletarizovala, nemohla jej vytrhnout z jednoty Národa (Volk). Ještě existuje selství, které ve své podstatě není dotčeno. Existují vrstvy, které mohou industriální společnosti úspěšně klást odpor. Ty chtěl Freyer analyzovat a formovat.

Nepřátelské síly, které podle Freyera stojí Národní pospolitosti (Volksgemeinschaft) v cestě, které ji ničí nebo potlačují, byly podobné jako dnes. Zaprvé je to kapitalismus, systém, v němž existuje jen zisk a zrobotizovaní lidé. Otroctví je zde toliko zvěcněno. Hodnoty se mění ve zboží, lidé v pracovní síly a život v ekonomii. Na ekonomii tu musí být zredukováno vše, co není ke koupi. Střední stav a selství, to, co kdysi „*tvořilo oporu společenství*“, je ničeno. Člověk je industriální společností masifikován, stává se „*položkou na jejím účtu: konzumentem a pracovní silou*“. Takto jsou v člověku neutralizovány Národ (Volk) a stát. Kapitál se stává anonymním, s vlastnictvím se obchoduje na burze. Liberální stát je jen hříčkou ekonomiky. Správní a bezpečnostní aparát už jen prostředníkem mezi zájmovými skupinami, s hlavou státu jako vyjednavatelem. Vzdělávání slouží jen k začlenění do systému. [3] Nemá už žádné vlastní postavení. Musí lidi školit na využitelné součásti výrobního procesu a krotit ducha pro systém. Celá věda je jen kuplířem ekonomiky a stále více nás odcizuje přírodě. Místo aby technika sloužila celku, aby byla prospěšná Národu (Volk), je jen mocenským prostředkem, který udržuje v chodu průmysl a Národ (Volk) drží pod kontrolou. Příroda a s ní člověk jsou už jen výrobními faktory a jsou stejnou měrou vykořisťováni.

P ř í r o d a , to je pro Freyera posvátný pojem. Princip jejího řádu je mu zákonem. Zasazení civilizace do přírodního prostředí Domoviny je úkol, který **Freyer** klade vědě. Je to také důvod, proč **odmítá křesťanství, náboženství nepřirozenosti**. Jednou prý řekl, že nemá bibli ani konfesi, že je kazatelem na základě Přírody a Osudu. Freyera volají Bozi, a nikoli bůh. Vzorem (Leitbild) je mu, jak už ukazuje několik zmíněných knižních titulů, řecká antika, ne orient. Jeho ideálem je pohanská pozemská říše, nikoli nebe. Také v tomto bodě je Freyer, na rozdíl od mnoha konzervativních revolucionářů, důsledně radikální a neochotný k žádnému ústupku duchu doby. Týká se to rovněž jeho představy o Státě. Demokracie vydává stát za společné vlastnictví špičkových organizací a zájmových skupin. To má jen budit zdání, že v demokracii může občan něco změnit. Neboť demokraté, a tím každá strana, uznávají nynější systém a tímto způsobem demokratický stát neutralizoval své odpůrce, ba dokonce je pro sebe učinil užitečnými (Freyer se důsledně nikdy nestane

členem nějaké strany).

Ani sociálně není nějakou službou demokratického státu Národu (Volk), nýbrž má jen ukonejšit dolní, revolučně naladěné vrstvy, aby neohrožovaly systém. Oslabovat s pomocí „sociálního pokroku“ jakoukoli revoluci. Stejně tak je politizováno křesťanství. Neboť křesťanská péče o chudé pomáhá poměrům jen zdánlivě. Spíše slouží k dobrovolnému začlenění christianizovaných částí společnosti do hospodářského koloběhu. Toto náboženství slouží k imobilizaci mas.

I komunismus je pro Freyera produktem industriální společnosti, její součástí, a žádnou pravou revolucí. Začleňuje dělníky do industriální společnosti jen jiným způsobem. V socialismu se pro dělníka poměry reálně nemění, je jen pro výrobní proces využíván jinak. Socialismus a kapitalismus jsou pouze dvě strany stejné mince, dvě tváře industrializovaného světa. A oběma musí Národní pospolitost zabránit, aby mohly existovat.

Oproti tomu revoluce Národa (Volk) nezná třídy, horní ani dolní. Národ (Volk) proniká všemi úrovněmi společnosti. Pro Freyera je jediným protihráčem kapitalizujícího a materializujícího se světa. Neboť není součástí systému, je to úplně jiný princip (= primární, elementární síla). A tento princip se teď musí stát údernou silou.

Národní revoluce (völkische Revolution) se nesmí zařadit, nesmí se stát jedním politickým proudem nebo se přít o moc a vliv, anebo dokonce věřit na demokratické plurality. Revolucionáři se nesmí dát uspokojit kompromisy. **[4]** Freyer varuje před pseudoprotihlasy v duchu doby, před korupčními stranami, falešnými revolucionáři, kteří fakticky jen reprodukují to, co přesně odpovídá této době, jejím hodnotám a obsahům, ale žádným způsobem jí nečelí: „Jejich 'Ne' nestojí na jiném listě než věk, k němuž bylo poznamenáno.“

Freyer nechce promítat do současnosti ani staré, uplynulé pořádky, neboť každý stát má svůj čas, každý řád svou epochu; volá po novém utváření (Neuformierung). Máme „*tvořit z nejnihtnějšího poslání národa*“, začít novou dobu. Musíme se ztotožnit s budoucností celku a zcela se oprostít od ideálů tohoto světa, falešného světa. Nesmíme se nechat mást klamnými ctnostmi, falešnou morálkou, které slouží jen k tomu, aby udržovaly drolící se systém uměle při životě. Neboť pravé hodnoty jsou prodány, mravy vykořeněny, moc zdegenerovala. Neexistuje už nic, čeho bychom si měli vážit, nic na co bychom museli ještě brát ohled. „*Vše, co o sobě současný systém říká, myslí, ví, se stalo falešným.*“ Hlavní města jsou už jen parazitismem, dnešní šlechta výrazem arogantní dekadence. Maloměšťácké střední vrstvy se daly vymačkat dle libosti. Nyní jsou tázány síly, které v sobě ještě cítí sílu etnicity, síly, které věří na bohy Moci a Boje, které jsou schopny největší tvrdosti vůči sobě samým. Neboť „*Revoluce začíná teprve, když se stává kritikou z Masa a Krve*“.

Ještě existují jednotlivci, jsou rozptýlení, ale vzájemně se poznají a tvoří neviditelnou, č e r n o u f r o n t u (schwarze Front). Freyer je chce shromáždit. Kdo v tomto boji zůstává neutrální, je „*maloměšťák, bezcharakterní střední vrstva, ahistorický přívěšek*“. Neboť: „*Je nejstrašnějším zločinem ducha, je-li něčím velkolepým a neodváží se tím být.*“ Nositeli revoluce nejsou už jen utiskované třídy. Stav, v němž se Národ (Volk) nachází, se dotýká všech. Člověk procitá, systém se sám likviduje. Národ (Volk) jako celek prolomí celý systém. Jednota krve je to, co vše spojuje. Jen očištěná rasa rozvine sílu k dosažení dějinně působící Moci. A tento boj žádá Freyer v roce 1923, v Prometheovi, až do krajního důsledku: „*Musíme vraždit a pálit: tím hůř pro protivící se síly, které nás k tomu donutily. Bezpráví, které učiníme jednotlivcům, neváží nic oproti ohromnému počtu bezpráví, jež napravíme. Co učiní nesvaté prostředky dosavadní politiky, agitace, zkázy, utlačování a zrady v našich rukou posvátnou zbraní, je posvátnost cíle. (...) Bída okolností ospravedlní každou destrukci a očistí naše ruce od vší krve.*“

Princip Národa (Volk) nechce nově obsadit starý stát. Národ stát osvobodí od společenských zájmů, úplně ho pronikne a sám se stává Státem. Utváří ho, žije a představuje ho – a ne nějaká politická kasta, které jde jen o vlastní prospěch. Demokracie pak znamená „*uvědomělý a dějinně jednající národ*“. [4] Sociálně se zde stane samozřejmým. Nemusí se nejprve organizovat, být kupováno. **Jen v Národní pospolitosti je realizována svoboda**, neboť „*člověk je svoboděn, když je svobodný ve svém národě, a ten ve svém území*“. Freyer „*je prodchnut smělostí víry, že se tato podstata národa v revolučním ohni ještě jednou očistí, takže se stane naprosto tvrdou a novou.*“

Poznámky DP:

1. Etnicita (Volkstum, dosl. „národní svéráz“): nástroj diferenciací lidí na skupiny, jejichž vzájemná odlišnost a vnitřní homogenita jsou vyjádřeny kulturně („faktum ducha“) a podmíněny biologicky („faktum krve“); tento pojem nelze proto zaměňovat s pojmem *etnická příslušnost*, který je ve statistikách označován jako *národnost*, neboť ta bývá dnes ztotožňována s příslušností státní.

Příklad: v ČR máme statisticky pouze 13 tisíc cikánů, ostatní se ke své národnosti – etnické

příslušnosti – při posledním sčítání obyvatelstva nepřihlásili (!): jsou proto „Čechy“ ve smyslu státního národa, „*naciónu*“, jehož koncept je dědictvím Francouzské buržoazní revoluce a Západ jej dodnes využívá jako účinného prostředku k nivelizaci etnik; etnikum je totiž souhrnem lidí, kteří mají společnou etnicitu.

2. **Abendland:** k významu tohoto slova, kvůli stále hrozícímu pojmovému zmatení (Západ, l'Occident, the West), srov. článek Tomislava Sunice *Západ proti Evropě*; co se týče „dějinné určenosti národa“ a „naplňování národního poslání“, jde o ontologický model převzatý z bible = knihy = písmo Jehovou „vyvoleného národa“, který z buržoazních nacionalismů 19. století přešel do většiny „nových nacionalismů“ století dvacátého. Má ale blízko i k pojmu entelechie, jímž Aristotelés označoval vývoj a pohyb organismů, včetně těch lidských („tělo národa“) k nějakému vnitřně danému cíli.

3. **Vzdělání a vzdělanost:** obé je potřeba přesně rozlišovat! Cílem *vzdělanosti* je člověk sám – jako co nejdokonalejší bytost. Cílem *vzdělání* je pouze jeho funkčnost (učí se vyrábět, obchodovat atd.): „technika“ tu dominuje nad etikou.

Solidaristická pojetí chtějí umožnit přístup ke *vzdělanosti* celému Národu. K výběru solidaristických elit má docházet teprve právě na základě prověřeného vztahu jedinců k primárně neúžitkovým (tj. hmotně neužitečným) hodnotám jako jsou Čest a Věrnost.

Zato stavovské i třídní společnosti dopřávaly a dopřávají možnost *vzdělanosti* obvykle jen žákům z elit rodu a majetku, kdežto pro ostatní je určeno *vzdělání* – alespoň v míře, v jaké je to pro jejich sociální a ekonomické „fungování“ nezbytné.

4. **Tyrannis:** Hans Freyer tedy v této době patřil k oněm radikálům, kteří v Adolfu Hitlerovi a jeho Národně socialistické německé dělnické straně spatřovali – s odkazem na Platóna – jen nejzazší produkt demokracie jako dalšího stupně degenerace lidského soužití, jež ve *spravedlivém Státě* dosahuje svého vrcholu (fysis). Vývoj po roce 1933 jim dal ovšem za pravdu jen částečně.

5. Proto parlamentní demokracie „atomizovaných mas“ zůstávají legální fikcí, poněvadž jen neživotně a vzdáleně napodobují staré formy vzniklé v organických společenstvích: „obcujících obcích“ (= komunikujících komunách). Příkladem je Sparta, v níž se museli domluvit dva doživotně a dynasticky (současně) panující králové, kontrolovaní sborem 5 eforů volených na rok ze všeho občanstva, s osmadvacetičlennou radou starších (= gerúsia, senát), jejíž členové byli voleni doživotně ze zvláště zasloužilých občanů, se shromážděním všech plnoprávných občanů starších třiceti let (apella), které hlasováním přijímalo či odmítalo rozhodnutí učiněná výše uvedenými institucemi.

Třetí a poslední část pojedná o Freyerově díle a osudu během Třetí říše a po válce.

Zdroj: Krebs, Pierre (Hrsg.): *Tafelrunde der freien Geister: Hans Freyer, Burgtafel 1/2/3/4, Thingprotokolle von 1994-1999, Ahnenrad der Moderne 2008.*